千光新聞

NR 984

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	Indochine	Chine	Japon	Siam	Europe	Amérique
Một năm.	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 80	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00
Các tăng và các công sở	»	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»
Sáu tháng.	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	4. 50
Ba tháng.	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	2. 25
Một tháng.	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	0. 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LOÈN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.

1re page — *Une seule insertion.* . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
4e page — *Par centimètre et par insertion.* . . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Tòa nội-các mới nước ta

Vừa rồi nhân quan Thủ-tướng Tôn-thất-Hân đại-biểu nhà nước đi hồi hưu, Triều-đình Huế ta bèn xuất hiện một tòa nội-các mới. Tòa nội-các là gì? Phàm đã gọi là một nước thì không cứ nước thuộc quyền về vua hay là thuộc quyền về dân, trong nước cũng đều phải có một cái cơ-quan hành chính tối cao ở dưới quyền vua hay là dưới quyền ông giám quốc mà tổng lãm chính-quyền cai trị trong một nước; các đại chính trong nước có những gì thì chia ra từng bộ, mỗi bộ có một quan Thượng-thư trưởng bộ, gồm cả các quan thượng thư các bộ mà tổ-chức thành một cái cơ-quan đó; tiếng Pháp gọi là cabinet, người Nhật-bản, người Tàu gọi là tòa nội-các, nghĩa là một cái cơ quan hành chính tối cao trong một nước, để giúp ông nguyên-thủ — ở nước quân chủ là vua, ở nước dân chủ là giám-quốc — mà sắp đặt việc nước, cai-trị nhân-dân. Theo quan-chế bản-triều ta thì cái cơ-quan ấy tức là viện cơ-mật; viện cơ-mật của ta cũng có đủ các bộ, mỗi bộ có một quan Thượng-thư, cũng tức như các quan quốc-vụ-trưởng các nước, cũng có một ông Thủ tướng quản viện, cũng tức như quan quốc-vụ-tổng-trưởng các nước. Ta hãy tạm không xét đến cái nội dung giống hay khác nhau thế nào, nhưng cứ kể cái địa-vị, cái chức-quyền thì thật chính là một cái cơ-quan hành chính tối cao ở nước ta, giúp vua ta mà sắp đặt việc nước, cai-trị nhân-dân trong một nước ta vậy; nêu dịch ra tiếng Pháp thì chính là cabinet, mà lấy cái tiếng thông dụng của người Nhật, người Tàu đã phổng theo chạch Âu Mỹ mà gọi quen thì ta gọi viện cơ-mật ở nước ta bây giờ là tòa nội-các của ta cũng không phải không đúng. Đã lấy cái tên mới mà gọi viện cơ-mật của ta là tòa nội-các, cũng như tòa nội-các các nước bên Âu Mỹ, thì ta cũng nên xét qua cái chức quyền nội-các, cái trách nhiệm nội-các, cái cách tổ chức nội-các và nhân-vật nội-các ở các nước Âu Mỹ thế nào, trước cũng là một điều nghiên-cứu không đến nỗi vô vị lắm vậy.

Chức quyền nội-các thì như trên kia đã nói, là giữ một cái cơ-quan hành chính tối cao trong nước, trừ cái quyền lập pháp, ở nước quân-chủ thì thuộc về vua, ở nước dân-chủ thì thuộc về nghị-viện thì chỉ được khỏi thảo pháp-án mà thôi, còn về cái quyền hành chính thì nội-các thật được cả toàn-quyền, giúp vua hay là giúp ông giám-quốc mà trù-hoạch thỏa-trí hết thảy mọi công việc trong nước, ông Tổng-lý nội-các cũng giữ một bộ; ông Thượng-thư bộ nào thì cố cái quyền thi-hành chính-vụ, chi biện chính-phí, tuyển dụng quan chức về công việc bộ ấy; mà đến những công việc quan-trọng thì phải có nội-các hội nghị, ông Tổng-lý làm chủ tọa, họp các quan Thượng-thư các bộ cùng bàn bạc lo toan, tức gọi là hội-đồng các quan thượng-thư vậy.

Ấy tòa nội-các có cái chức quyền rất trọng đại như thế, nhưng lại phải có rất trách-nhiệm rất nặng nề; trách-nhiệm ấy là đối với quốc dân mà phải nhận hết thảy điều nên điều hư về quốc-sự; đại biểu quốc-dân tức là nghị-viện, bắt cứ công việc bộ nào, trước khi thi hành phải tuyên-bố cho nghị-viện biết cái chính-sách của mình làm sao, đến lúc thi-hành phải chịu nghị-viện đứng giám đốc công việc mình làm, nêu thì được nghị viện tín dụng, hư thì bị nghị-viện trích bác; công việc một bộ nào sai-suyễn thì cả các quan thượng-thư các bộ đều có trách-nhiệm chung, quan Tổng-lý nội-các phải dẫn các quan thượng-thư các bộ mà xin tổng từ chức, tức gọi là khuynh-đảo nội-các vậy.

Tòa nội-các cũ đã khuynh-đảo thì tức-thì phải tổ-chức tòa nội-các mới. Cách tổ-chức nội-các do ông nguyên-thủ trong nước lựa lấy một người nào thật có tài đức trọng-vọng trong các chính đảng, ủy làm tổng-lý nội-các mà giao cái quyền tổ chức nội-các cho; quan Tổng-lý nội-các đã nhận chức rồi, phải tìm đủ những người xứng đáng ra cùng mình đảm đang việc nước sau này mà cử vào các bộ, đem danh-sách tòa nội-các mới tư trình nghị-viện hay, nghị viện ưng chuẩn cho, thế là tòa nội-các thành lập, tòa nội-các đã thành lập, phải phát-biểu chính-kiến trước nghị-viện; nêu cái chính-kiến ấy làm ra mà nghị viện có điều gì chất-vấn, tòa nội-các phải xuất tịch đáp phúc ngay, nghị-viện bỏ phiếu ưu nhiệm có được đa số thì tòa nội-các mới đứng vững được.

Coi thế thì biết tòa nội các ở các nước Âu Mỹ nhận cái chức quyền thật là trọng đại, chịu cái trách-nhiệm thật là nặng nề, mà cách tổ chức nội các lại rất là thận trọng khó khăn; phi những người thật có cái tài đức xuất chúng siêu quần, được quốc-dân tín phục đã lâu, mầy ai dám kê đầu mà chịu bảng. Những nhân-vật nội-các ở các nước ấy không phải là những người ham được quyền cao chức trọng, bổng hậu lộc nhiều; không phải là những người mong được cái địa-vị tôn vinh mà ăn chơi cho cực kỳ sung sướng, nào lâu-đài, nào mỹ hật, nào ngọc ngà gấm vóc, nào cháo yến rượu nhung, nào điểm-thiệp kiều-thê, nào lương điền mỹ-trạch; không phải là những người mong chiếm cái cơ quyền hách-dịch mà vơ vét cho đầy túi tham, nào lễ tạ, nào lễ mừng, nào lễ giỗ, nào lễ tết, nào buôn danh bán phận, nào đổi trắng thay đen; không phải là những người mong lợi-dụng cái chức quyền đó để cầu phỉ cái chí ăn oán lúc bình sinh, bắc cái thang hiền đạt cho con cháu; không phải là những người mong ăn dầm nằm đề ở cái địa-vị ấy để làm một nơi dị-dưỡng tuổi già, hủ-hỉ với cô hầu non, cậu chiêu nhỏ. Những nhân-vật nội-các ở các nước ấy là những bậc lĩnh-tụ trong các chính-đảng, tài cao học rộng, đã từng gây dựng được công nghiệp có ích cho nước, có lợi cho dân, khắp trong quốc-dân không ai là không biết tiếng; tự tin mình là một hạng người trụ cột cho một dân một nước, thẩm thời đạt thế mà hoài-bão một cái chính-sách cao xa, không thực hành ra để giúp nước giúp đời thì không thể suy lụy cho ai được nữa, đứng chẳng đã mà phải đứng lên gánh các việc đời việc nước, ngày đêm lo lắng, chỉ sợ cái chính-sách của mình không đạt được mục đích mà có phụ cái lòng trông cậy của quốc-dân. Ta chưa được thấy rõ nhận-vật nội các ở các nước khác thế nào, ta hãy coi ngay nhân-vật nội-các ở nước Đại-pháp bây giờ như quan Clémenceau, quan Poincaré, v. v. thì cũng đủ biết cái giá-trị nhân-vật ấy thế nào vậy.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 3 Avril 1923

Số than xuất sản

Số than xuất sản trong năm 1922 được 31.940.000 tấn, hơn năm 1921 được ba triệu. Số lượng ấy là vì các mỏ than bị hủy hoại đã tu-phục lại được. Tuy vậy, số than xuất sản còn kém số than xuất sản trước buổi chiến-tranh là 22o/o, mà nếu tính cả số than của quận Lorraine thì kém mất 30 5 /.

Việc nước Thổ

Cứ theo như các báo quán, thì vì việc ám sát Chakri, cái nội khủng-hoảng lại thêm kịch liệt hơn. Nghị-viện định trù-tính việc bảo cử ngay.

Cuối tuần lễ này, các đại-biểu tại cuộc giảng hòa sẽ đi Lausanne.

Việc nước Ấy-lợp

Các báo nói rằng Chánh-phủ Ấy-lạp không nhận việc một bọn người Hoa kỳ cho vay 12 triệu đồng.

Một cuộc bay

Nhà báo *Exchange Telegraph* nói rằng ngày 30 Mars một phi-tường Hoa-kỳ tên là Person bay được 500 kilomètres trong một giờ năm mươi phút, như vậy lại bay được nhanh hơn phi hành gia Carrier trước đây bay được 1000 kilomètres

Việc nước Nhật-bản

Nữ-hoàng-thân Kitanomiyano, và hoàng-thân Asuka ngồi ô tô gặp chân và bị thương ở mặt chưa giải phẫu được. Các ngài mới hồi tỉnh dậy. Bệnh tình nặng nhưng chắng không đến nỗi nguy nghịp lắm.

Tại Mesoonah

Soyed Méhahmed Idriec chết. Con là Alliban Mohamed nối ngôi.

Tin Trung-hoa

Ngày 24 Mars 1923

Hương cảng đặc điện

Có tin đồn rằng Trần đốc Xuân đã tạ thế. Trác-nhân-Cơ ở Đài-sơn đã thu quân giới của Trần-gia-Ủy được hơn một nghìn cây súng. Tôn tổng-thống định sang Giang-môn. Tôn tổng-thống mới Thẩm-bồng-Anh đến Việt-Hán thiết lộ biện-công-xứ để bàn các việc trọng yếu. Chu-đức-Bồi, Phạm-thạch-Sinh, Tưởng-quang-Lượng và Lưu-trấn-Hoàn cũng các tướng lĩnh của Tôn tổng-thống đã hội-nghị tại Hải-châu, để quyết định từ nay xin phục tùng mệnh lệnh của Tôn tổng-thống. Tôn tổng-thống đã về Nông-lâm thí-nghiệm-trường.

Vay ngoại-trái

Có tin rằng Tôn-trung-Sơn đã vay tiền của một nước kia, cho đóng trong sự giao-thiệp có nhượng bộ cảng nước ấy.

Tòa Nội-các từ chức

Tòa Nội-các Bắc-kinh xin từ chức, nghĩa là đối với đảng thực-lực, muốn biến-thị cường ngạnh, chứ không phải thực ý muốn từ chức. Lê-nguyên-Hồng chiếu lệ vẫn lưu. Tham-nghị-viện và chủng-nghị-viện cũng làm bận vận cho Trương-thiện-Tăng. Nghe đâu Trương định hễ khi nào bắt-đắc-dĩ lắm, mới phát biểu cái mệnh cho Thẩm-bồng-Anh và Tôn-truyền-Phương làm đốc quân. Lại phi lộ hết những điện văn đi lại từ trước, để tỏ cho biết là bị cưỡng bách.

Ngày 26 Mars 1923

Hương-cảng đặc-điện

Thẩm-bồng-Anh điện cho Ngô-bội-Phu xin từ chức đốc quân, nhưng có tin đồn rằng chẳng bao lâu Thẩm sẽ tới bình công-xưởng nhận chức đốc-quân Quân Chu-bồi-Đức đến họp tại Hà-nam, để tuyên bố giới-nghiêm-lệnh, Ngày hôm qua Thẩm-bồng-Anh đã bí mật hội-nghị tại bình-công-xưởng. Dương-hi-Mẫn vào yết kiến Tôn tổng-thống, xin hết lòng phục tùng mệnh lệnh. Trong 3 ngày nay có hơn 5.000 Quế-quân kéo tới Quảng-châu.

Tin Ngô-cảnh-Liêm

Ngô-cảnh Liêm phụng điện văn-tư Trương-thiện-Tăng chỉ vì Trương-bế-Liệt không chịu ký tên, cho nên chưa phát biểu.

Tin Lê-nguyên-Hồng

Lê-nguyên-Hồng thông điện không thuận cho tòa nội-các Trương-thiện-Tăng giữ chức.

Bài ca Âu-trĩ-viên

CX

Này mong kẻ giữ quả văn-minh,
Cùng chan vun gốc tước ngành cho tươi.
Bằng tiên tác chốn vũ-đài,
Ra tay liệu-đặt bổng người thiếu-niên,
Sẵn thang Tiên-Đức nơi lên,
Nhảy-vọ trong cuộc đua chen kịp người,
Dang-dăng đất trẻ đi chơi,
Đến vườn Âu-trĩ là nơi nước giồng.
Này em đứng lại mà trông,
Ngành Nam chẳng gốc Lục Hồng từ xưa.
Bốn nghìn năm cũ có thừa,
Có nền Khai-trí bấy giờ gây nên.
Nàng nên còn chán Rồng Tiên,
Khắp nơi kẻ chợ tới miền thôn-quê.
Lá lành đùm bọc, chở che,
Nhường như ứng trứng, bừng hoè khác nào
Lương-tâm đối với đồng-bào,
Xiết bao đảm thắm, xiết bao nặng nề.
Công phu xếp đặt chỉnh-tề,
Sớm khuya dạy dỗ mỗi bề hiền trung.
Cửa Nam, nhà Việt bổ bồng,
Chẳn nuôi nước Nhị, con Rồng dẫy vơi.
Bổng bỏng ra hỏi, ra hỏi,
Một mai khôn lớn kịp người năm châu.
Chén vui gánh vác quê cha,
Nợ đàn em đó, ngõ-hầu cậy trông!
Non xanh, sơn hòn chồi Đồng,
Ra ngoài đau thấm, vào trong chen vàng.
Ngành nhánh, cây đức nở nang,
Ngát ngào sông Nhị, núi Hương một vàng.
Nhờ tay lão-phố vun trồng,
Tinh thần hai nước một lòng yên hoa.
Mưa Âu, gió Á thuận hòa,
Ngành lộc ngành bổng rườm rà tốt tươi.
Trăm hoa hơn hở đua cười,
Cho hay cảnh đẹp bởi người mà ra.
Học lên một tiếng a a!
Ở ai dìu dắt cho ta kịp người?
Công-trình kể biết mấy mươi?
Khi ta ăn quả, nhớ người trồng cây!
Trẻ thơ ta gắp hội này,
Lớn nên ấu cũng có thầy mới nên!
Trăm, nghìn muôn đội ơn trên,
Chơi đùa xin phép "reo lên một lời:
Còn non, còn nước, còn người,

Chơi đùa

Dang-dăng đất trẻ đi chơi,
Dắt đi đến cửa nhà trời hỏ hoan.
Sân mây reo lạy một đoàn,
Chúc cầu «Vạn tuế trời Nam thọ trường»
Kéo co một giải cương-thường,
Giằng đi giằng lại trên trường cạnh tranh.
Cạnh tranh mình dẫn sức mình,
Sức mình mình dẫn, sức mình lại chen!
Mình chen, chen dẫn cho lên!
Dẫn lên, lên dẫn, chen lên vũ đài!
A... a... đất trẻ đến nơi
Bến nơi, ta đứng giữa trời ta reo!
Cây kia ta nẩu, ta trèo,
Tay tiên ta nẩu, nẩu theo thế rồng.
Em ta, ta bế ta bồng.
Yêu em, ta hái quả Hồng em ăn
Em ăn, em phải biết rằng:
«Ta hay ăn quả, ta đừng bẻ hoa».
Chân vàng, chân bạc ao ta,
Vườn ta là đứng, vườn ta ta ngồi.
Ta ngồi ta hát thảnh thơi.
Dưới sông chim lội, trên trời cá bay
Ô hay! ô hay! ô hay!
Kia kìa! chim lội, cá bay kia kìa!
Kìa nền Liên Đức như kia!
Kia nền Hoàn-kiếm! kia bia anh-hùng
Kìa em! đứng dậy mà trông!
Muôn năm bia đá, tượng đồng trơ trơ!
Thợ trời xây đắp bao giờ?
Non sông đất gấm, bằn-sỡ thêu hoa.
Chúc mừng «vạn-tuế Long-ca»,
Anh em bốn bể một nhà vui chung.
Yêu nhau hai nước một lòng.
Giàu nuôi con Lạc chán Hồng khỏe khoe.
Trẻ thơ ngoan ngoãn nọi bề,
Lớn khôn, khôn khéo đủ nghề tinh thông.
Ai về nhắn nhủ nhau cùng,
Bắc Nam, chung một giải đồng cho nao.

Kìa! đàn Âu-trĩ biết bao?
Nào ai phúc đẳng hà-sa đến nào?
Thắm tươi một giọt máu đào!
Rủ ra đã khắp thắm vào bấn sâu?
Chúc mừng Khai-trí sống lâu.
Sống lâu muôn tuổi đỡ đầu trẻ con.
Còn trời, còn nước, còn non.
Còn nền Tiên-Đức ta còn cậy trông!
Trông lên tầng bậc trời hồng!
Non xanh, nước biếc, con Rồng cháu Tiên.

Âu-trĩ viên. Âu-trĩ-viên,
Nhớ ơn ta lại reo lên một lời:
«Muôn đội ơn người»

Các danh-nhân trong ngạch thủy-quân Đại-pháp

VỀ CÁC THẾ-KỶ TRƯỚC ĐÂY

Hải-thuyền nước Pháp đến thám nước Phi-luật-tân trong năm 1786

Lịch-sử ông La Pérouse, ông Jean Bart, ông Jean Ribaut ông Pierre Loti cũng mấy nhà có công trong lịch-sử hải-thuyền nước Pháp

Nước Pháp xưa nay vẫn là một nước hùng-cường. Ngay từ đời dân La mã tung-hoành ở Âu-châu, nước Pháp cũng đã góp với thiên-hạ được nhiều nhà đi biển trứ-danh. Người trứ-danh nhất trong những nhà đi bể buổi đầu là ông Jean Fran çois de Galoup, tức là bá-tước de La Pérouse. Ông có công quản-đốc một đội chiến-thuyền Pháp đến nước Phi-luật-tân lần đầu tiên.

Ông sinh tại Albi, về quận Tarn, năm 1741. Ông vào theo việc thủy-quân năm 1756 và có dự cuộc chiến-tranh Pháp Anh 7 năm. Đến năm 1780 thì ông thăng trung-úy. Năm 1782, chánh-phủ cử ông đi phá các đồn Anh tại vịnh Hudson. Sau khi về sau chánh-phủ cử ông quản-đốc một đội thám-hiểm. Đội thám-hiểm ấy đi là chánh-phủ Pháp tổ-chức lên để làm nốt công cuộc của các nhà thám-hiểm Cook và Clark trong bể Nhật-bản, tại Đông-bắc đất Úc-đại-lợi, và để tìm đường đến cơ-bể Tây-bắc. Vậy trong tháng Août 1785, ông khởi-hành với hai chiếc tàu tên là *Boussole* và *Astrolade*, ông có đem theo với ông các nhà chuyên-môn về thảo-mộc-học, thiên-văn-học, địa chất-học và địa-dư-học. Đội thám-hiểm ấy khởi-hành hồi, nên làm được nhiều việc lắm. Hai chiếc tàu vượt qua Đại-tây-dương, đến tại nước Brésil, đi vòng quanh mũi Horn. Đi đọc bờ bể Mỹ châu cho mãi đến đường Bắc vĩ-tuyến 60, trông thấy núi Saint Elias. Ngày 5 Novembre 1786 tàu thấy đảo Necker, là một đảo nhỏ cách phía Tây-bắc quần-đảo Hawaï.

Đội thám-hiểm đi đến chỗ-trống thấy các đảo Marianne, đỗ ở các đền Philippin-lân và đến ngày tháng Mai 1787, nghe đâu đến gần nước Cao-ly thì phải.

Những nơi ấy tức bấy giờ Âu-châu chưa biết. Ông La Pérouse thám-hiểm các nơi ấy trong sáu bảy tháng. Đến tháng Août thì ông tìm thấy cái eo bể ngăn cách hai đảo Saghalien và Yeso. Eo bể ấy nay gọi tên là Pérousse là lấy tên ông mà đặt vậy. Đến tháng Septembre, thì ông La Pérouse cử M. Lesseps là người thông-ngôn của đội thám-hiểm tới Kamchatka để đưởng bộ qua đất Sibérie về Pháp. M. Lesseps có mang giấy má và địa-đồ của đội thám-hiểm về. Còn ông La Pérousse thì đi ra phía nam, đỗ tàu ở một cái đảo cách đấy ít nhiều. Đến đảo ấy hai mươi mốt người trong đội thám-hiểm bị dân bản-xứ giết chết. Trong số ấy có cả viên chỉ tàu *Astrolabe*. Sau ông Péroussе đem tài đến đỗ ở đất Tasmanie. Ngày 26 Janvier 1788, thì ông đến cho vũng Botany Bay, và ông lưu lại đấy đến ngày 7 Février, thì đấy trở đi không có tin gì của đội thám-hiểm fa nữa.

Chánh-phủ có hứa thưởng một số tiền 10.000 quan — thời ấy bấy nhiêu tiền đã là nhiều lắm — cho người nào biết tin tức về đội thám-hiểm ấy. Đến năm 1791, chánh-phủ Pháp có cử một đội thuyền đi tìm ông La Pérousse, nhưng không thấy dấu cả. Đến năm 1826, thì một viên đại-úy nước Anh tên là Dillon thấy dân sự ở Vanikora là một đảo trong các đảo Nouvelles Hébrides có những vật chứng rằng hai cái tàu của ông La Pérousse bị đắm. Sau đến năm 1828 một đội thuyền do quan thủy-quân đại tướng Dumont d'Urville đến thăm, tìm được chứng-cớ đích xác rằng hai chiếc tàu của ông La Pérousse gặp gió bão ở bờ đảo Vanikora bị đắm mất cả người lẫn của. Đại-tướng Urville bèn dựng một kỷ-niệm-đài để kỷ niệm ông de La Pérousse trên cái đảo ấy.

Sau nhiều người lấy truyện nhà thám-hiểm ấy viết nên tiểu-thuyết. Người ta bịa ra rằng mấy người trong đội thuyền ấy thoát khỏng chết, sau lấy người bản-xứ sinh con đẻ cái. Nên có người lấy những con cái các người sống sót ấy đặt nên nhiều truyện tiểu-thuyết.

* *

Ông Jean Bart, sinh ở Dunkerque năm 1651, là một nhà đi bể trứ-danh. Cái đại-danh của ông rất lớn, hễ cái cớ tâu tại các pháp phới trên mặt bể, là cái danh tiếng của ông hãy còn.

Khi ông còn ít tuổi, ông đã vào theo việc trong bộ hải-quân nước Hà-lan. Nhưng đến lúc nước Pháp và Hà-lan có việc chiến-tranh, thì ông lại về theo việc binh trong hải-quân nước Pháp. Nguyên lúc bấy giờ những người thường dân không có thể làm tướng trong bộ hải-quân được, nên

nhà vua giao cho ông quản-đốc một chiếc tàu riêng. Ông tổ ra người can-đảm nghĩa-khí lạ thường, nên vua Louis XIV phải ông ra giữ mặt Địa-trung-hải.

Trong khi ông ở trong Địa-trung-hải, tàu nước Hà-lan rất là khiếp Head tại hải-phận nước Anh ngày 30 Juin 1690, Đội hải-quân của Pháp trong trận ấy, cả thảy có 78 chiếc tàu lớn, mà đánh nhau với đội hải thuyền của nước Anh và nước Hà-lan kết liên với nhau. Hải quân của Pháp do Hội Nghĩa-bảo. — Đến hôm 5 Avril 1923 hồi 7 *giờ rưỡi* chiều, hội Nghĩa-bảo sẽ họp đại hội-đồng thường-niên ở hội quán hội Trí-tri, số 59 phố hàng Quạt, để bàn và xét những việc sau này :

Nghỉ giả hạn. — M. Trịnh-v-Nhiên thừa phái hạng nhất tại huyện Tuanbộ (Quảngyên) được nghỉ thêm ba tháng không lương.

Nghỉ phép. — M. Ng-hữu Ong

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Do Thư Viện Khoa Học Tổng Hợp TP.HCM Sưu Tầm Và Giới Thiệu Sách Xưa Quán Ven Đường (Tủ Crofilms Đại

cho triều-đình không nỡ việc ông là con nhà thường-dân, và bổ ông vào chức trung-úy, rồi sau được lên đại-úy về ngạch hải-quân. Trong một trận ông đánh nhau với quân Anh, vì quân lính nước Anh nhiều quá, ông bị bắt, nhưng khi đem ông đến Plymouth thì ông đi một chiếc thuyền đánh cá trốn được. Trong khi ông theo việc hải quân, ông làm cho các nhà buôn nước Anh, và Hà-lan hại hàng biết bao triệu. và làm hại nhiều tàu trong các đội chiến-thuyền. San vua cho ông vào giòng qui-phái.

***

Lịch sử ông Jean Ribaut có quan hệ một thiết với sử ký Mỹ-châu. Ông sinh vào lúc cuộc chiến-tranh về việc tôn-giáo đã làm tàn hại Âu-châu, và lan sang đến Mỹ-châu. Trong bách khoa toàn thư có nói : Ông Jean Ribaut là một nhà hàng-hải, và một nhà thực-dân nước Pháp, sinh vào năm 1520. Năm 1562, hải-quân đại-tướng Coligny là chánh đảng đạo cải lương ấy ông quản-đốc một đội hải-thuyền đề làm tân bại Âu-châu, và theo đạo cải-lương ở Mỹ châu. Ông bèn đem hai chiếc tàu đến thăm-hiểm ở miền duyên hải ở Floride. Ông cắm tàu ở Port Royal, dựng đồn Charles gần đồn Beaufort ngày nay! Ông để lại đấy 27 người Pháp, khi về đến Pháp, thì xảy có việc chiến-tranh, ông phải ở lại không trở lại được. Trong khi ấy, đất mới dựng ở Mỹ châu lại bỏ mất. Song trong năm 1564 đã có một bọn người Pháp về đạo cải-lương đến ở trên sông Saint Jean. Đến tháng Août năm sau ông Ribaut lại đem 7 chiếc tàu đến, và quân-trị đất mới dựng lên ấy. Về sau ông bị tử trận trong một trận đánh nhau với người Tây-ban-nha ở gần hải-cảng Caroline,

***

Trong ngạch thủy-quân nước Pháp gi còn một nhà văn-sĩ tứ danh. Nhà ấy biệt hiệu là Pierre Loti, tức là ông Louis Marie Julien Viaud, ông là một nhà tiểu thuyết có tiếng và là một v. quan trong trong thủy-quân nước Pháp.

Ông sinh năm 1850 tại Rochefort, vào theo việc binh trong thủy-quân năm 1867. Ông đi du lịch rất nhiều. Đến năm 1898, khi ông đương đóng chức trung-úy trong ngạch thủy-quân, thì ông từ-chức. Từ lúc ông đi tuần dương tàu thứ nhất cho đến khi ông xuất bản quyền tiểu-thuyết thứ nhất, tính ra mười hai năm. Đến năm 1891, thì ông trúng cử vào Hàn lâm-viện.

***

Trong mấy thế-kỷ trước đây, thủy-quân nước Pháp đã đánh được nhiều trận về vang. Trận người Pháp thắng một cách rực rỡ nhất là trận Beachy

L. Th.

VIỆC HANOI

Giá bạc : Kể từ ngày 4 Avril năm 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 10

Tin tàu. — Tàu *Porthos* mang thư sang Pháp, đến ngày 6 Avril này ở Haiphong sẽ chạy đi Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối hôm 5 Avril.

Trong Nam lại thêm được một tờ Nam-báo nữa. — M. Nguyễn-kim-Đính được phép mở tại Saigon một tờ báo quốc-ngữ đặt tên là Đông-pháp thời báo (Le Courrier indochinois), mỗi tuần lễ ra ba số.

Khảo cứu về tiếng Việt-Nam. — Chuyến tàu ở Saigon ra vừa rồi có ông Trần-quang-Nghiêm là phó hội trưởng hội Khuyến-học Nam kỳ và hội Công thương ở ngoài Việt-Nam ra Hanoi để khảo cứu về tiếng Việt-Nam ở tàm kỳ khảo nhau thế nào. Bản quán có lời chào mừng ông.

Sở Vô tuyến-điện Bạch-mai. — Trong tháng Mars mới rồi, sở Vô-tuyến-điện Bạch-mai nhận được 28.141, tiếng và gửi đi 28.456 tiếng, cả thảy vừa nhận được vừa gửi đi là 52.597 tiếng.

HÃY CHO XÃ-HỘI

Một phòng khám bệnh cho người nghèo khó của quan Đốc tờ Si cơ man (PIQUEMAL) tại pas hàng Bông, số nhà 178, 7 giờ rưỡi đến 9 giờ, chủ nhật ngày lễ nghỉ.

Nguyễn Học-chính. — M. Ngô huy-Trinh có bằng sơ học, trợ giáo phụ biện tại Thượng-trí nay được bổ trợ giáo tập sự tại trường Thượng cát, phố Hoài-đức (Hà-đông).

M. Nguyễn-đích-Học, trợ giáo phụ biện tại Cao-thượng phủ Yên-thế được thăng trợ giáo tập sự tại trường Nội-hoàng, huyện Yên dũng (Bắc-giang) thay M. Lương văn-Tiến.

Cô Ng-thị-Trà có bằng sơ-học được bổ thị học (surveillante) phụ biện lương mỗi tháng 10 đồng tại trường Nữ Sư-phạm Hanoi.

M: Phan-thanh-Tàng, trợ giáo tập sự tại Gia bình (Bắc ninh) và M. Lương-qui Phát trợ giáo tập sự tại Bình-liên (Hải-ninh) nay được từ chức.

Cái hại của đồng Thăng-lợi, ta vẫn biết từ xưa, ai ngờ Âu-phu lại cũng là đồng-viên đồng ý. Ta sợ vì thế, lo vì thế, nên phải thân hành sang đây. Cậu còn nhớ bà-lão mất lòn chân chậm tên gọi Ngụy-nẫn đó sao ? Ấy chính là ta đó !

Trường-phu cả sợ mà hỏi :

Chị sao lại già-nua đến thế ! thế mà em có biết đâu.

Bọn Rao-bão nghe lời cũng đến giật mình kinh sợ.

Lư-ri-nương lại nói :

Việc ấy có một điều ta cần phải trình-thám trước nhất là xét xem tin vật của Âu-phu là cái gì, và để ở chỗ nào, điều ấy có ra, thì mới biết được những việc can liên trong đó. Ta xét kỹ Rao bão, cái gì cũng tỏ qua xem dạng, day có chậu hoa mẫu-đơn là thường chú ý trông nom, nhân thế ta chắc rằng trong đó tất có vật gì quan trọng. Vì Rao-bão sẵn sóc đến, nên ta muốn đào ra mà xem vật gì ở trong đó, cũng không phải là việc dễ nào ? Ta nghĩ thế rồi, bèn nhân lúc tưới hoa giả cách nhờ tay đánh vỡ, thì thấy Rao bão run sợ mất vía, nhân đó ta càng chắc ở trong đó tất có vật gì chi không sai.

Hôm Thanh-minh, cậu chàng Tử-ngọn sang Huệ-sơn. Ta ngờ rằng Tử-ngọn hôm ấy định giết cậu chăng. Vậy phải cho em cậu đi đò-xét. Cậu chẳng từng gặp một người nhỏ nhắn đi theo cậu, cùng một ông già cùng về trong khi cậu cùng Tử-ngọn ở bảng nước ra đó sao ? Hai người ấy đều là em gái cậu trà hình ra đó.

Mọi người ngảo đến đó, đều nhòm nhác trông nhau, Lư-ri-nương lại nói tiếp rằng: Bây giờ ta đã chắc rằng Tử-ngọn thế nào cũng giết cậu, nhưng chưa rõ giết bằng cách gì, vậy phải cho anh cậu đi do thám. Một hôm giả làm phu-xe kéo cho Tử-ngọn, lúc đi đường thấy Tử-ngọn lưu-tâm xem-xét một cái giếng khơi bên đường, lại thấy xem-xét cả đường lối trước sau, vì thế mà ta biết Tử-ngọn tất nhiên là định ném xác cậu xuống đó. Ấy chính hôm cậu trông thấy Tử-ngọn trả tiền cho người phu-xe đó mà.

Thế nhưng ta còn chưa biết rõ Tử ngọn định giết cậu bao giờ, bèn giả làm bức thư ở Thường-thọ đến dục cậu sang mau, để đò xét Tử-ngọn. Lư-ri-nương nói đến đấy, mọi tối đưa ra hai cái con dấu nhỏ, và nói :

Đây là hai chiếc dấu-trạm, ta đã khắc giả ra. Bức thư đến nơi, cậu muốn sang ngay mà Rao-bão nhiều-định gán trở lại, ta nhân thế mà biết

việc giết cậu, chúng thư xếp còn chưa xong. Nhân ta lại muốn đò ý Hà-thị xem sao, bèn nhân lúc vợ chồng cãi nhau, xui Rao-bão đem việc nói với Hà-thị.

Khi Rao-bão sai ta sang Hà-thị, ta bèn trí trá lấy được mấy chữ của Hà-thị đưa cho Trưởng-phu. Ta đem bức thư ấy so với bức thư nặc-danh trước mà cậu gởi cho ta, tay lối chữ khác nhau, song nhìn kỹ thì rành rành là một người cố viết ra hai lối. Nhân đó ta lại biết những điều quái dị đều là tự tay Âu-phu chúng Hà-thị làm ra.

Đến hôm anh cậu phục trên mái nhà Âu-phu, nghe thấy Phù-lin-viên cùng Âu-phu tranh biện nhau hồi lâu, anh cậu đem việc nói với ta mà ta biết rằng sự cơ đã gấp lắm. Chính hôm ấy Rao-bão bắt được bức thư nặc danh thứ hai, đem cậu xem mà giục cậu đi, ta thấy thế biết rằng việc đã đến nơi, không sao hoãn được nữa.

Lúc anh cậu phục trên mái nhà, liếc thấy Tử-ngọn cùng cậu đến nhóm nhà Âu-phu một lúc, rồi lại cùng nhau lên ra. Anh cậu muốn biết mưu mô của Tử ngọn xui xiểm cậu ra làm sao, bèn giả làm một ông già theo vào trong hàng nước, ấy lúc cậu cùng Tử-ngọn trình bày với nhau ở trong hàng nước, có thấy một ông lão ngồi ở xó nhà không ?

Anh cậu hôm ấy đem hết chuyện nói với ta, ta bèn sai anh cậu phải theo đò Tử-ngọn từng bước. Anh cậu thật mất trông thấy Tử-ngọn giả làm người nhà quê ngoại bốn mươi tuổi, vào tìm cậu ở quán, mà dẫy cậu xuống giếng khơi. Lúc đó không phải là ta không có thể bắt được Tử-ngọn mà cứu cậu lên đâu, nhưng nếu bắt Tử-ngọn bấy giờ thì Rao-bão sẽ trốn mất. Vậy nên ta đề cho em gái cậu cứu cậu, còn ta cùng anh cậu thì lẫn vào trong miếu, để đinh bắt Tử-ngọn cùng Rao-bão. Ai ngờ nhân thế mà bắt được cả Âu-phu.

Trước kia, anh cậu đò biết được cái mưu nói dối là Hà-thị yếu ngất để cho Rao-bão về, mà Tử-ngọn bàn với cậu ở trong hàng nước, về nói với ta, ta đoán chắc là cái mưu ấy tất Rao-bão cùng Tử-ngọn đã bàn với nhau. Thế nhưng nếu ta khéo tương kế tựu-kế mà lừa, thì tất là được việc.

(Còn nữa)

VIỆC HÀ-ĐÔNG

Bắc-kỳ tư-vấn nghị viên. — Cụ Ấn bạch-mai Phạm-xuân-Mẫn có nhờ bản-quán công-bố để các nhà dự bảo biết rằng kỳ này cụ cũng không ra ứng-cử vậy xin bỏ phiếu cho các ông khác.

LANG-SƠN

Chợ xe đạp. — Hôm 28 Mars vừa rồi, có một anh lính như cũng vào hạng bồi bếp chi đó, đi xe đạp qua phố, chẳng phải một bà lão bế một đứa bé đương đi ở phố, bị trọng thương. Khốn nạn cho bà lão tóc đã nắm lắn ra đường phố, mà anh đi xe thì cứ việc phóng xe đi thẳng, còn người hàng phố thì chỉ trơ mắt ra mà đứng, chứ không ai ai chạy đi hỏi hỏi

lớn chức đến trả giá nhép-đáp, và mắng ăn gian, ăn cướp. Mấy người đó thiệt sướng như tiên. Ai chẳng biết rằng, làm ăn nghề chi cũng có sự cực khổ ít nhiều mới đặng. Song le phần nhiều mà không lời thì ai tội chi mà chịu cực như thế.

Bùi-thanh-Vân

Tòa Sứ Đông-nai-thượng tiết (Résidence du Haut-Donnai) ở Dalat, cũng được tin rằng ông Ng-hữu-Hậu, thư-ký thượng hạng hạng nhất, mới được ân thưởng độ ngũ đẳng Cao-miên bội-tinh (Chevalier de l'Ordre Royal du Cambodge). Ông Hậu tòng sự gần 30 năm tại các tòa Sứ Trung-kỳ đã được ân thưởng kim-tiền và

Tôn Thất Tùng

Phẫu thuật viện Bệnh viện Huế

Chuyên môn về bệnh đường mật, dạ dày, ruột, gan, tụy tạng, thận, bàng quang, tiền liệt tuyến, tử cung, buồng trứng, vú, tuyến giáp trạng, thực quản, khí quản, phổi, tim, mạch máu, thần kinh, não, cột sống, xương, khớp, cơ, da, v.v.

Khám bệnh và chữa bệnh tại Phẫu thuật viện Bệnh viện Huế, mỗi ngày từ 8 giờ đến 11 giờ sáng, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3862

Ngạch quản khố xanh. — Các hàng đội khố xanh có tên sau này được kỳ bổ thăng lên phó-quản.

Moncay : M. Vi-v-Pan,
Bà giang : M. Hoàng-v-Tuyên,
Cao-bằng : M. Nông v-Quan,
Thái-bình : M. Ng-v-Tuế,
Sơn-tây : M. Ng-v-Hỏi,
Nam-định ; M. Ng-v-Mậu,
Bắc-giang : M. Ng-v-Chúc,
Nam-định : M. Hà-v-Chấp,
Kiến-an : M. Trần v-Cấp

Bị xe hỏa nghiền đứt một chân. — Sáng hôm qua hồi 11 giờ có một người đội kíp đi toa nọ sang toa kia, giữa lúc đang dẫn toa thì bị xe nghiền đứt ngay mất một chân. Phải đem vào nhà thương cưa, chưa biết sống chết thế nào. Sở cảnh sát đã che xét duyên cớ vì đâu.

Ngạch cảnh-sát. — Người lính cảnh-sát Ng-v Sĩ ở Kiến-an nay phải bãi dịch vì tội ăn đút. M. Lê-v-Tô là cựu binh được bổ thay, lương mỗi tháng là 112 p.

TUẦN LỄ NÀY
NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

Sẽ chiếu hai hồi cuối cùng về phim ảnh

LES ECUMEURS DU SUD

Ngoài hai hồi ấy, trong chương trình tuần lễ này lại còn cái phim kể cứu rất hay

COMMENT ON FAIT UN DESSIN ANIMÉ

Một phim hí kịch rất vui

SON BÉBÉ

Và phim thời sự

ÉCLAIR JOURNAL

Chiều hôm thứ tư 4 Avril, đại diện có ám-nhạc

Cuộc Tang Thương

(Xã-hội Tiểu-thuyết)

ĐẶNG-TRẦN-PHẤT soạn

114 trang — giá . . . . . 0$30
Tiền cước, mỗi quyển. . 0 .14

Ai muốn mua xin viết thư cho *M. ĐỖI-XUÂN-HỌC*, Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi.

Có gửi bán tại hiệu Hội-ký, 24, Rue Carreau Nam-định.

Mua buôn có trừ hoa-hồng. 3620

Muốn thuê một người cai Annam nhận việc dùng cốt-min, đào đá, mỗi thước giá 10$, đào ba cái đường ngầm trong mỏ than, giá tiền mỗi một thước 2$50 hoặc 3$00, và việc đào đất, đồ đất giá là 0$25 một thước đứng.

Ai muốn nhận làm, thì đến hỏi tại ông chủ-nhiệm mỏ than Yên-Lạp. 3549

BẮC-NINH

Chiến thắng bội tinh. — Quan huyện Yên-phong Hoàng-hữu Đôn mới được phép đeo chiến-thắng bội-tinh (Médaille de la Victoire), vì trong khi ông trọng nhậm huyện Phú-xuyên, ông có công lớn trong việc tuần-tiễu dự đảng của bọn giặc Thái-nguyên. Trong dịp xuân thọ đảm an mới rồi, quan huyện lại được kỷ bổ tri-phủ. Quan huyện Hoàng-hữu-Đôn là một vị quan-trường thanh liêm mà lại cần lòng sốt sắng về việc công ích cho nhân-dân, nên ai được ân ấy cũng lấy làm mừng cho ngài.

PHÚ-THỌ

Bàu cử hội-viên và nghị-viên. — Đến ngày 28 là thì bàu hội-viên và 30 thì bàu nghị viên. Về bên thứ-dân nghị viên thì khóa này những ông cũ là ông Phạm-huy-Lạc nguyên giáo-

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông cử DƯƠNG-BÁ-TRẠC *dịch*

Giá mỗi quyển . . . . . 0$20
Tiền cước mỗi quyển . . . 0 .12

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là :

Monsieur BÙI-XUÂN-THANH
63, Rue du Coton, Hanoi

19

NỮ-TRINH-THÁM

TUẤN-PHONG dịch thuật

Truyện mấy nhà nữ trinh-thám, khéo đem cái tâm tư tinh một cái thảđoạn khôn ngoan, đối dạng thay hình, khinh thân mạo hiểm mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện này để biết cái tài thám án trích tinh, bọn quân sen cũng không nhường gì các nhà đại trinh-thám xưa nay vậy. Cho hay yêu liều to đao vốn chịu tính-anh trời đất ; đừng nghĩ lòng lan tình hay, không bằng đám lược nam-nhi.

Nhân ngành lại bảo Trưởng-phu rằng :

Cậu nghĩ cậu là con nhà họ Hoàng thật đó chăng ? Không ! Cậu họ Trần kia đấy !

Nhân trò người con trai lẹ mặt mà bảo :

Đây là anh ruột cậu đây.

Lại trỏ vào con tiểu-ỷ mà rằng :

Nó là em gái cậu đấy.

Trưởng-phu nghe nói, ngơ ngác mà hỏi :

Chị nội thế là nghĩa làm sao ?

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG,
BẢO HÀNH 20 NĂM
Máy kỹ mã
15 chân-kinh
Mặt đá kim có chất dạ quang

HUILE-PEINTURES-VERNIS
MARQUE DÉPOSÉE

A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Ber . — HANOI
2009

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
DẦU-GAN-CÁ-VIÊN
Chữa bệnh đau ngực, rào phổi, ho khan, bổ-ti-vi, vân vân; người ta thường mắc phải trong mùa nay.
Thứ dầu nguyên : 1$75 một lítre, 0$90 nửa lítre.
— viên : 0,90 một lọ, dùng nống được 12 ngày.
Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trảng tiền, Hanoi.

Độ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ốm!
Nhất là bệnh Grippe (sốt-ho-cúm). Đau khắp cả thân-thể, run đầu, sốt-ho, đau cổ họng, đau ngực; nếu không biết cách chữa những chứng ấy thì chết người như bỡn! Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bán hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0$60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người! Ai đã biết công hiệu thần-hiệu.
Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trảng tiền, Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Papiers en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Nacham đi khỏi gare Ban-trang tới kilomètre 176-600 thì cái toa chở muối ở đằng sau tự nhiên đỗ ngang ra đường sắt cái toa *salon* trượt hai bánh sau ra ngoài. Ngày hôm ấy các chuyến xe ở Hanoi lên Nacham hay ở Nacham về Hanoi đến cả đều phải chuyển cả (transbordement). Ông Doãn văn Tích là kiểm soát ở quãng ấy hết sức trông nom sự chuyển xe. M. Lộc là đội kíp hết sức cố phụ để sửa lại đường sắt suốt cả đêm hôm 29, tới sáng hôm 30 chuyến xe số 12 ở Nacham về Hanoi thì đi thẳng được không phải chuyển nữa. Còn cái toa đỗ ra đấy thì ông đốc công nhà máy Hóa-xa là M. Duverger xin lập một chuyến xe riêng đêm hôm 31 đem đỗ trực ra đó trực cái toa đỗ ấy lên, tới 2 giờ sáng hôm 1er Avril thì trực lên được, cái toa bự bằng ấy đã mang về Hanoi để chữa.

Quan trên còn đang xét sự tai hại này lắm lại đường sắt xấu bằng hay tại tài-sẽ mỗ máy nhanh hay tại người vận hãm đằng sau, vận chặt hãm quá.

H. lai cảo

Lời cảm ơn. — Chúng tôi có lời cảm tạ các cụ, các ông các bà đã tỏ tình luyến ái gửi giấy chia buồn, cho đồ phúng viếng và đi đưa đám thân-mẫu, bạc mẫu và ngoại tổ của chúng tôi ngày 31 Mars vừa rồi.

Trong khi tang gia bối rối có điều gì sơ-xuất xin các ngài bỏ quá đi cho.

Nay kính

Mme et M. Retil
Mme et M. Doãn-khắc-Long

SEPT PAGODES

Hành hung — Vừa đêm hôm 30 Mars M. Đặng-đình-Cư thư ký sở giấy-thép xem rước nhà thờ bị một bọn lính đánh phải hai vết thương trên đầu và nhiều vết khác khắp cả mình mẩy nặng lắm. M. Cư đã xin giấy khám bệnh của quan thầy thuốc nhận thực cho và đã phải đơn kiện tại quan binh. Nghe đâu mới nhận được một 3 tiền.

Ước ao quan binh trừng trị những quân giữ-mạn ấy một cách rất nặng để làm gương cho những kẻ khác hay ỷ thế nhiều người bắt nạt lẫn nhau.

T. B. lai cảo

SƠN-LA

Thuyên chuyển. — Quan docteur Martin tới nhậm tại Sơn-la chưa được bao lâu, nay lại thuyên bổ đi Thái-nguyên, các thân hãy cố lên cho ngài công bà con trong hàng tỉnh được tin này ai cũng ngỡn ngang tắc dạ.

Hôm 24 Mars ngài công qui phu nhân đăng trình, các nhà quen biết tiễn chân ngài đông lắm, khi đến phố Chiêng-lê đôi bên hàng phố cùng phố Khách hàng-bang đốt pháo tiễn ngài.

Đ. T.

Nghỉ phép. — Bản quán tiếp được bài sau này :

M. Ng-hữu-Nghệ, chánh đội-trưởng thọ lại sở Thanh-khóa tỉnh Sơn-la, được ba tháng phép về nghỉ tại Trung-châu (Hanoi và Haiphong) từ 5 Janvier 1923.

N. lai cảo

PHÚ-LÝ

Đại hiền thuyên chuyển. — Cứ như tin bản-quán đăng trước, thì quan Đại-lý Chapoulard sẽ thuyên về phủ Thống-sứ và đến ngày 1er Avril này ngài sẽ đăng trình. Song nay lại mới có tin rằng : ngài thuyên về phủ Toàn-quyền, và ngài còn đợi bàn-giao cho quan chánh Công-sứ sau, đến trung tuần tháng này ngài sẽ đăng-trình tựu chức.

Bà lão bị thương đó, người ta đã xe vào nhà thương.

Đồng Cậu. — Hôm mới đây ở phố Bờ-vợ trong một nhà ả đào nọ thấy có một người đàn-bà đã nhiều tuổi, mặc áo trắng cầm nắm hương, tự xưng là cậu, ban lộc cho mọi người, người đứng quanh ai cũng được một mẩu hương thừa, có anh hàng phở đi qua mới cậu mở hàng cho, song cậu chối là cậu ở trên rừng về cậu không biết ả đào phố. Hỏi ra thì người lên đồng đó là người nào, cũng không ai biết cả.

Cậu ở lụ cậu đến, mà lại chạy vào một nhà trong xóm Bình-khang, thì tưởng tình tình của cậu xưa nay, chắc cũng có phần thích vẻ thú cầm ca phong nguyệt! Điên thay!

VIỆC KINH-ĐÔ

Bắt tên sư-tử. — Hai con sư-tử nuôi tại An-định-cung ở An-cựu, nay Hoàng-thượng ngự tứ-danh là « Thập-vỗ » và « Ngũ-phong ». Hai tên ấy là có ý mong được thạnh-trị thái-bình như đời vua Nghiêu vua Thuấn đời xưa, lúc bấy giờ mười ngày một lần mưa, năm ngày một lần gió, thời-hậu thuận hòa như thế, nên trong nước mới giàu có và thái-bình thạnh-trị.

Mấy lâu nay Hoàng-Thượng sắc cho Thị-vệ-sử mỗi đến ngày chầu-nhật mở cửa cho thiên-hạ vào coi hai con Sư-tử ấy.

Việc buôn bán. — Trong tờ nhật-trình *Trung-Bắc-Tân-Văn*, ngày 14 Mars 1923, có nói rằng tại Kinh-đô Huế, có nhiều cuộc chơi vui mới bày, mà sao không thấy ai mở cuộc buôn bán, nghề nghiệp làm ăn mới thêm.

Câu hỏi nói đó là thiệt quá. Vậy tôi trộng rằng người An-nam tại Huế không bày ra buôn bán, nghề nghiệp thêm, là có khi tại có nhiều chàng.

Nếu mở một tiệm cho đá vật hạng, coi cho đẹp con mắt và thiên-hạ đến cho đông, thì phải vốn nhiều lắm, từ hai ngàn đến mười ngàn đồng bạc. Tiền phí, thuế Ba tầng (Palente) thì cao ; mà bán mặt thì ít, bán chịu thì nhiều. Bán chịu vài tháng đầu đòi hết hơi mới động ; sau họ không trả lại đâu, đem bạc mặt đến hiệu Khách, hiệu Tây, và hiệu An-nam khác mà mua ; rồi lại nói xấu cho chủ phố bán chịu rằng bán đồ xấu bán mắt. Lại có người quen thiết nhau khi tàng thì đến mua chịu, rồi trả lần lần lâu mới hết ; khi làm ăn khá không ngãi chỗ xưa có ơn nghĩa, không thêm bước cẳng đến nữa ; lại đem bạc mặt đi mua chỗ khác. Mắc chịu, quen nhau không lẽ đi thưa kiện. Tế ra ơn không có, lại đỗ oán.

Vậy nên nhà có tiền, thấy vậy ngán sự buôn bán, vì một nhọc, lỗ, và lại thêm sự oán thù. Để tiền ngồi nhà cầm đỗ, một tháng ba phân chắc chắn, khỏe, không thuế vụ. Vốn một vạn bạc, một người đàn bà ngồi làm như vậy một mình, khỏi thuê người làm công, khỏi lo tôi tớ gian giảo, khỏi viết thư giấy thép, khỏi lo giá bạc cao thấp, khỏi lo chừng nào tàu tới tàu lui, khỏi lo hàng hóa mất lạc đọc đường, khỏi lo Sea-đầm, Phúlũi, Thương-chính nghi có đỗ lận đến phố xét, khỏi bị người quyền cao, cậy thế của người mình là thế nào vậy.

VIỆC TRONG KỲ

THỪA-THIÊN

Cá to. — Bọn chài ở làng Thiện-lợi về đánh cá đầm Tuần, có đánh được một con cá cái khá to. Cân nặng được 114 cân tây, phải khiêng đến 8 người mới nổi.

Cá cái là một loài cá rất nhiều mỡ, hình-trạng nó cũng giống như loài cá ông. Người mình cũng dùng mỡ nó mà thắp thay cho những người bị phỏng nước sôi dùng mỡ ấy mà thoa cũng được nhiều công hiệu lắm.

Lại cọp nữa. — Làng Nam-phổ (Truồi) lại xảy ra một việc cọp bắt người nữa, số là có một đứa con nít 13 tuổi, quán làng Lê-bình huyện Hương-thủy về giữ vịt thuê cho một nhà nuôi vịt ở Nam-phổ. Đang khi đêm tối nằm ngủ trong trại vịt, nằm chung một giường với ba người mà nó lại nằm giữa. Vậy mà con cọp mới phăn vào bắt lôi đi, may có nhiều người ra đuổi đánh lại được, nhưng thằng kia hỡi ôi đã xa trần rồi !

Người đi vào khoảng giữa hay là nằm khoảng giữa hai người khác mà bị cọp bắt thời người ta cho là cái bởi số « bổ giảo ». Vì lấy lẽ rằng sao con cọp chẳng bắt lấy người đi sau hoặc người nằm ngoài, chẳng là vừa dễ đàng vừa mau mắn sao, lại đi bắt người nằm giữa nguy hiểm mà lại cẩu cái ấy chẳng phải số « bổ giảo » là gì ? nhưng tưởng đó là một cái tư-tưởng dị-đoan mà không hay suy xét đó mà thôi. Nhưng xét ra thời việc thiệt vẫn có mà cái lý thuyết bổ giảo thời không, ấy chỉ bởi con cọp có tính một là thám ăn hai là có trí nghĩa là muốn bắt lấy con đi giữa lỡ ra mà hỏng, thời còn vớ được con sau. Phi duy là bắt người mà phá. Lựa người có số, nhưng thế xe-an một đàn trâu dàn bò hay đàn dê khi bị cọp bắt cũng những con đi giữa bị bắt mà thôi, còn những con đi trước đi sau thời không bao giờ bị bắt cả, cho nên người đi giữa hoặc nằm giữa mà bị cọp bắt ấy, chỉ bởi lẽ đó thời đừng hòn là số mệnh.

Ô ! dẫu số mệnh hay là rủi ro thế nào nữa, mà loài ác thú ấy đã phạm đến loài chúng ta thời ta nên trả thù cho được, khu trục cho tan, không lẽ phú cho số mệnh hay là rủi ro để nay nó hại chỗ này mai hại đến chỗ khác. Mà cũng lạ thay ! tự khoảng trong năm đến nay đây dân cư duyên-sơn tự Hương-thủy đến Nong-Truồi, v. v. có nhiều nơi bị hổ hoạn mà sao không thấy quan cho lính về đề trừ hại cho dân.

TOURANE

Ai tín. — Cụ Lê-Liên, nguyên Bá-nẵng-lão, bất phòng nhà thương hiện, mới từ trần hôm mồng 9 tháng hai, đến tối 13 cất đám rất trọng thể, có đủ các hạng người ở trong ngoài nhượng-địa đến đưa lễ tổng chung. Kể các lễ vật phúng viếng không biết bao nhiêu là đối trướng, lại có một vòng hoa của các qui quan ở trong phòng Thương-mại Canh-nông, vì cụ là một vị hội-viên trong phòng ấy.

Cụ năm nay hưởng thọ 73 tuổi, các con cháu đều đã hiển đạt trưởng-thành, thật là hoàn phúc vậy.

Cái vị vọng cụ ở xứ này là một bậc quan quyền rất danh giá, một bậc trưởng thượng gồm đủ đức tài ; cụ lại là một nhà giáo thiệp rất mẫn tiệp và lịch duyệt. Ai nghe tin buồn cũng cụ cũng đều lấy làm tiếc mến cảm động vô cùng.

Vậy xin có lời kính viếng cụ và chia buồn cùng qui-quyến.

DALAT

Ân thưởng kim khánh và bội-tinh. — Bản-quán tiếp được mấy tin sau này :

Các anh em tòng sự tại tòa Đốc lý được tin mừng rằng ông Lê-ngọc-Mai thư-ký thượng hạng hạng nhì, được ân thưởng kim-khánh hạng ba. Ông Mai tòng sự tại các tòa Sứ trong hạt Trung-kỳ đã hơn 21 năm, siêng năng, cần mẫn, nên chi ông đã được ân thưởng kim tiền và danh-dự ngân-bội-tinh. Năm nay nhờ ơn quan Đốc-lý Dalat, ông Lê-ngọc-Mai mới được ân thưởng kim-khánh hạng ba, Xin có mấy lời mừng ông.

MỚI XUẤT BẢN :
MAI-NƯƠNG LỆ-CỐT
(MANON LESCAUT)
Soạn-giả : L'ABBÉ PRÉVOST
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
In bằng chữ mới, giấy tốt, dày 290 trang
Giá bán, mỗi quyển. . . . . 0$50
Tiền cước, mỗi quyển 0.14
Ngài nào mua, xin gửi thư và măng-đa cho bản-quán

Hiệu GIU-ÍCH thực là Công-ty CHU-VĂN-MINH ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà may nẫu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt đấu CON GÀ VÀNG.
Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ sin gửi biếu ngay.
2005

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« **Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông nhà ở ngay giữa phố Trảng-tiền, số nhà 54, Hanoi.** »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin cứ ông nào hỏi, khi chỉ chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến nhỏ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quấn báo, chứng lại thì nhỏ thì kiếm rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai hào (0$ 20) bằng tem cũng được) đi chỉ tiền giấy quấn khác.

2 Đã ai không gửi tiền theo thì cứ đổi nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

Sở làm đơn

Tôi xin bá-cáo để các ngài biết cho rằng : nguyên trước tôi đã làm nghề việc ở Tòa-án được hơn mười năm và đã được sắc tứ Hàn-lâm và Kim-tiền. Nhờ trong bấy nhiêu năm làng sự tôi cũng được am hiểu luật lệ và các cách làm đơn kiện cáo.

Nay tôi mới được phép quan trên cho mở một sở làm đơn ở tỉnh Thái-bình, phố Đệ-nhị (Avenue Jules Piquet) số 133 — Kể từ ngày 10 Avril 1923, tức là ngày 25 tháng hai annam nay thì nhà giấy bắt đầu làm việc ; vậy các ngài nào có cần làm đơn hay muốn hỏi han điều gì thì xin mời lại nhà giấy nói truyện.

LÊ-KỲ
133, Avenue Jules Piquet, 133
Thái-Bình.
3558

Đồng-hồ treo và để
MÁY ĐỨC CỰC TỐT
BẢO HÀNH 10 NĂM
Máy chạy 15 hôm, đánh tiếng chuông thanh nhã. Vỏ bằng gỗ ghép không bao giờ mọt.
Mỗi cái 15$00
Cước tính thực rẻ
VONG-VINH-TAI
49, Phố Hàng Ngang — HANOI.
2049

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ
Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 97, SAIGON
Giá mua đồng niên 5$00
Thực là một tập báo rất riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất đã đáng lý-thú.

敬珀保命蓀品堂春藍
Thuốc lở châu-phách-tán
Thuốc lở châu phách này, rất thơm, sạch mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tàn là phải lở nên quảng sân xương chí chậm cam khoái, thêm lâu ăn tại, thối tai. Cứa chẳng lở người ta, bất cứ khỏi cả, lọ nhỏ giá 0$ 50, lọ nhỡ giá 0$ 30, lọ chỉ giá 0$ 10, mua buôn nhiều sẽ trừ hoa hồng. Thuốc này có thuốc cao riêng, thuốc đan dụng kinh niên, thuốc bảo thập hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà bộ Hộ-sinh Hanoi vẫn rõi bản được cho thuốc ấy rất nhiều, nên hàng tạp-hóa và các hàng bào-chế cần tinh hiệu đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Gần nơi đã ký-thính số bán bộ nhiều : hiệu Mao-Bình-Tư, 138, phố hàng Bông, số bán bảo lẻ, 62, phố hàng Đồng. hiệu Sinh-Hòa-Đường, 52, hàng Đồng, mình to Đông-Minh Ấn-quán, 72, hàng Gai, nhà to Thọ-Nghiệp Ấn-quán, 48, phố Đồ Hoàn-kiếm, hiệu Đông-Hưng-Viễn bán cao-lâu và hiệu Vĩnh-Hợp-Thành, hiệu Hạnh-Hoa-Đường bán bào chế hàng Buồm, hiệu Vạn-Xuân chợ Đồng Xuân, hiệu Vạn Xuân-Đường lớn. 18, hàng Trống, hiệu Thận-Lợi, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu Gia-Long, 18, phố Tiên-tsin, hiệu Vĩnh-Lợi-Vinh, 69, hàng Bồ, hiệu Quảng-Lợi, 33 và hiệu Bảo-Nguy, 27, phố chợ nhiều cô, hiệu Vĩnh-Xương, 27, Hà-trung, hiệu Phương-Đình, 160 Cửa gỗ, hiệu Phạm-xuân-Trung, 63, hàng Bạc, hiệu Hưng-Long, 27, hàng Bát-đàn, hiệu Hạnh-Nhân-Đường, 61, và hiệu Hưng-Thường, 63 : Phúc-trúc, Hanoi, hiệu Hợp-Hưng-Long, 28, phố Khách Haiphong, hiệu Hoa-Bình-Đường, 167 phố Khách và hiệu Quảng-Lợi-Tế, 39, hàng Song Nam-định, hiệu Vạn-An phố Tân thái tinh Tân-an, hiệu Đức-thường phố Việt lợi tỉnh Việt-trì, hiệu Đức-Phong 128, phố Đông-thi Bắc-ninh, hiệu Phúc-Đông bán tạp hóa Phúc-yên, hiệu Xuyên-Hải, số may to tỉnh Tân-an, hiệu Sinh-Chương, 61, Wing lok Hong-kong. Các nơi kể trên có bán bộ cả thuốc thấp nơi ngoài, và các thuốc cần dùng khác nữa, đều công hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố.
Bản-hiệu VĂN-XUÂN-ĐƯỜNG
Ở tỉnh phố Tiên-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)
Tân kính

TAM-TỈNH-Y-QUÁN
Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tỉnh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lộ bệnh cẩn biết
PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THUỐC HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông homœp GUILLIÉ
Distillerie du Nord
NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie
31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi
Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu gan cá thu-viên
Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh đáng dầu gan cá thu nước kêu uống vào mồm thấy

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

cách nhà hoà giao ngắn ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cùng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

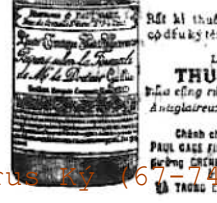
Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, ta lị, cam cứu mục, đau mắt màng mộng, mỗi chai 2 hào. 2067

nó hay lắm.
Bất kì thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.
LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
... trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan thương-y Guillié.
Chánh chỗ trữ thuốc này là nhà :
PAUL GAGE FILS ...

... ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi han điều gì xin cứ viết thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ống nói số 867

2073

khác gì những thứ dầu cá đựng chai vậy, nhưng có bọc ngoài để uống cho khỏi thấy mùi tanh. Như thế thì những người đau sẽ được dùng nguyên chất dầu cá.

Trước khi ăn cơm sáng và cơm chiều mỗi bận dùng 2 viên là đủ, chỉ tiêu với ngụm nước chè hay nước lã cũng được.

Giá mỗi chai chỉ có (0$90) chín hào, mà dùng lại được những 12 ngày.

Những ngài nào ở xa nhà ga mà phải chịu nhiều tiền phí tổn cho các phu trạm để nhận hàng, như thế thì thực là đắt cho các ngài quá, vậy chúng tôi tưởng các ngài nên chờ có dịp nào đi Hanoi thì đến nhà hàng Ba chuông, ngay giữa phố Tràng-tiền, số 54, đấy chính là nhà ông MONTÈS có bán dầu cá hạng đựng chai và hạng dầu cá viên.

Dầu cá của bản-hiệu thực trong sạch mà mầu nước trông thực là đẹp, giá bán chỉ có một đồng bảy hào rưỡi (1$75) một chai lít, chín hào (0$90) một chai nửa lít mà thôi

Nay kính

PHARMACIE MONTÈS, 54, Rue Paul-Bert, Hanoi

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société Fse de Transports — Hanoi

7, Boulevard Bobillot, 7.

Téléphone N° 73

2008

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐÓNG GIẦY

Số 43, phố Xe-điếu (Rue des Pipes) Hanoi

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922. Có catalogue riêng quí-khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

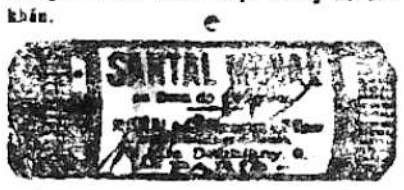
ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị tinh hảo không có pha chế nhiều món
Mỗi hoàn 0,50 cgr (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LAT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue du Pas-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÀM
Cũng có bán tại: Hanoi, Ed. CHASSAGNE, Phien. Haiphong, L. BOURGUIGNON, Phien, và các hiệu bào chế khác.

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

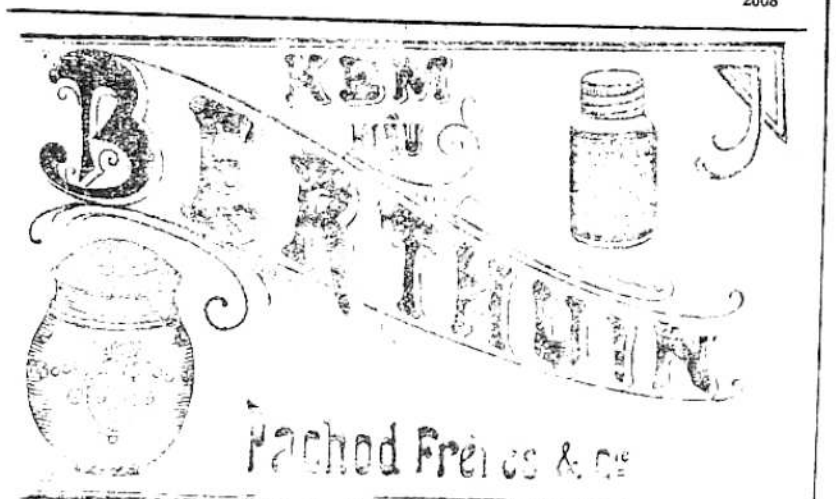
Tại làm sao người mắc bệnh khí hư, thường hay biếng chữa ?

Bệnh khí hư sinh ra những nỗi khó khăn thế nào tưởng không ai nên không biết sưng bàng quang, sưng nhiếp hộ tuyến, sưng dịch hoàn, sưng niệu-quản. Mà đàn bà thì bệnh khí-hư sinh ra các bệnh tại phúc bộ cùng bệnh tuyệt sản. Nhưng người ta sở dĩ biếng chữa bệnh ấy là vì thuốc chữa không phải ai cũng có thể dùng được. Cách thụt nhiều khi cũng chẳng công hiệu gì. Rửa ráy cũng khó làm cho được có ích. Tiêm thuốc thì nguy hiểm, nhiều khi thuốc dùng vào người đau lại không chịu được, thành ra nôn ọe, đau thận, đi rửa. Vì vậy nhiều người có bệnh không muốn chữa nữa. Nhưng ai đã biết vị thuốc *Santal Monal* là vị thuốc quí hóa mà uống vào dễ chịu ấy, thì có bệnh tất chữa ngay. Thuốc ấy uống vào làm cho dễ tiêu hóa, mà không sinh ra những nỗi khó khăn cũng là không làm sưng niệu đạo toàn bộ. Thuốc ấy rửa sạch niệu quản, làm cho thêm số niệu thủy. Vì vậy mới mắc phải bệnh khí hư, chớ nên quên dùng thuốc *Santal Monal*, vì dùng thuốc ấy thì bệnh chóng khỏi mà tránh được những nỗi khó khăn.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2056

HOTEL DES COLONIES

HANOI

Chỗ nhà số 82, phố hàng Trống, nay dọn một phòng riêng để tùy thích các qui-khách muốn dùng riêng hẳn ở đấy cho biệt-tịch hay ngồi chung ở tầng nhà cũ này cũng thế.

Người làm trong Hôtel hiện nay đổi mới cả.

Giá bữa ăn như sau này :

Có rượu	1$20
Không	0 90

3631

Đào-đình-Mai dit Kim-Diên

Cơ-xá-nam (Bến phà Đen)

HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ, vân vân. Xin các qui-khách dùng gụ, lim, tạp, cũng đủ cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mời các qui-khách lại mua giùm cho hiệu tôi, xin cảm ơn.

2094

Độ rầy lại sắp đến mùa bức nóng, và lại sắp sinh ra những bệnh ngoài da bệnh ngứa, bệnh lở vân vân... cùng là bệnh đau xương và bệnh đau mạch máu.

THUỐC DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ này ngày nay thực là một thứ thuốc độc nhất vô song, để trị các bệnh ấy.

Cũng lại một thứ thuốc thần hiệu để trị bệnh giang mai kinh niên hoặc mới mắc.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang, Hanoi

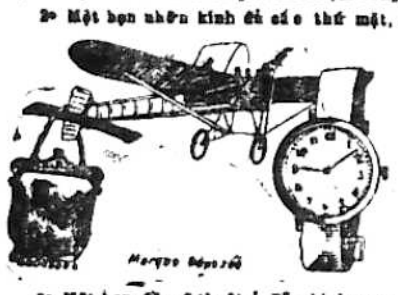
華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

東京河內行滿街門牌廿八號

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn đồ ngà rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu hút thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhỡn kính đủ các thứ mặt, mặt đen, mặt trắng, mặt vàng, mặt mài lá cây, vân vân. Lại có cả nhỡn-kính gọng bằng vòng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân ; quá xuân đến hạ mà đeo những nhỡn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ treo chung, đồng-hồ báo thức, đồng hồ chầm-cầm, vân vân.

4° Một bọn chậu sứ, đôn sứ, lọ sứ, bát sứ, bồ sứ để thủy-tiên hay là bầy cảnh cũng được và tứ bình, vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm số trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các qui-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ số nhà 28, Hanoi.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Số 105

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp pha-nhân, một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Viên tướng-quân ấy nhìn mặt *Hùng-khởi-thần*, có ý ngần-ngại, ngờ là ngoại-sanh mình, nhưng vì cách-biệt đã 6 năm nay, cho nên chưa nhận được chắc. Bấy giờ cũng giả cách nổi giận mà mắng rằng :

— Đứa gian-tặc kia, bay lấy trộm bức tranh « Bách-mỹ », trong bấy nhiêu lâu, lẩn trốn nơi nào, ngày nay bỗng lại sa vào tay ta, thế mới thật là lưới trời khó tránh vậy. Họ tên là gì ? Bay phải mau mau thú thực !

Hùng-khởi-thần nghe nói, đã toan cãi lại, nhưng bấy giờ người mệt-nhọc quá, nói không ra tiếng. Nghĩ quanh nghĩ quẩn, đành nhắm mắt nín lặng, tha-hồ cho chúng muốn làm gì thì làm.

Viên tướng-quân bảo các gia-binh rằng :

— Các ngươi hãy đem đứa gian-tặc ấy về phủ, rồi ta sẽ tra-hỏi.

Nói xong, cưỡi ngựa đi về phủ trước. Chúng lại khiêng *Hùng-khởi thần* đi. Đi độ mấy dặm đường, đem vào một tòa nhà lớn.

Khi vào tới cửa, người nhà xúm lại hỏi :

— Chàng thiếu-niên này ở đâu đưa về đây ?

Các gia binh nói :

— Người này lấy trộm bức tranh « Bách-mỹ », lão-gia ta bắt được, đem về để tra hỏi đó.

Chúng đang xúm lại xem mặt *Hùng-khởi-thần*. Lại nghe có người chạy ra bảo rằng :

— Lão-gia ta truyền đưa chàng vào chốn thư-phòng.

Chúng lại cùng nhau đưa chàng vào đấy. Bấy giờ viên tướng-quân đã thay bộ áo thường, trông thấy *Hùng-khởi-thần*, liền truyền cởi trói, đuổi hết người nhà lui ra và tự mình đứng dậy đóng chặt cửa lại, rồi chạy đến đỡ *Hùng-khởi thần* ngồi lên mà bảo rằng :

— Nhà-ngươi chớ sợ hãi ! Ta hỏi : bức tranh « Bách-mỹ » này nguyên là gia-bảo của nhà *Hùng-vương*, có sao lại thành ra ở trong mình nhà-ngươi ? sự-thể thế nào, nhà-ngươi nên thú cho thực, ta sẽ chu-toàn cho. Nếu nhà-ngươi không thú thực, tất ta phải dùng đến nghiêm hình, rồi sau sẽ nộp quan trị tội.

Hùng-khởi-thần nghe nói, trong lòng nghĩ thầm : Chi bằng ta cứ thú thực cho chúng bắt ta giải Kinh, sẽ được cùng chết với cha mẹ, còn hơn cứ nay lần mai lữa, lẩn-lút trốn-tránh như thế này.

Hùng-khởi-thần nghĩ vậy, mới ứa nước mắt khóc mà thưa rằng :

— Người không hỏi tôi mà rằng, chứ đã hỏi đến, càng khiến cho tôi đau lòng đứt ruột !

Nói xong, liền thuật rõ họ tên lai-lịch cho nghe. Viên tướng-quân ấy mừng rỡ xiết bao, liền cầm lấy tay mà rằng :

— Hiền-sanh ơi ! Hiền-sanh *Hùng-khởi-thần* ơi ! Ta là cữu-phụ *Vệ-dũng-bưu* đây ! Hồi 6 năm trước ta về Kinh, hiền sanh còn nhỏ tuổi, cho nên bây giờ ta không thể nhớ được. Nếu không nhờ có bức tranh « Bách-mỹ » thì cậu cháu ta có khi không nhận được nhau.

Hùng-khởi-thần nghe nói, mới cất đầu lên nhìn, thấy quả là ông cậu thật, liền khóc òa lên mà rằng :

— Cữu phụ ơi ! Chẳng hay có sao cữu-phụ lại thành ra ở đây ?

Vệ-dũng-bưu ôm lấy *Hùng-khởi-thần* rồi khóc mà bảo rằng :

— Hiền-sanh ơi ! Sự tình trong mấy năm nay, ta biết hết cả, chỉ vì sức không thể làm gì nổi, cho nên phải cáo bệnh trở về quê nhà. Ngày nay lại gặp hiền-sanh ở đây, thật là may quá. Thôi, bây giờ chẳng bàn tính chi vội, hiền-sanh hãy tạm lánh mình ở yên tại nhà ta trong ít lâu.

Hùng-khởi-thần sụp lạy. *Vệ-dũng-bưu* đỡ dậy mà bảo rằng :

— Bây giờ hiền-sanh theo ta vào nhà trong để chào biểu-thư (nghĩa là chị. Con gái *Vệ-dũng-bưu*) và hai dì-nương (nghĩa là dì. Hai vợ lẽ của *Vệ-dũng-bưu*).

Hùng khởi-thần vâng mệnh theo vào nhà trong trông thấy có một người con gái và hai người đàn-bà đã đứng tuổi.

Người con gái ấy sẽ hỏi *Vệ-dũng-bưu* rằng :

— Thân-phụ ơi ! Người nào lạ mặt thế ?

Vệ-dũng-bưu nói :

— *Vân-cơ* con ơi ! Đây là độ nhị biểu-đệ nhà họ *Hùng* tên gọi *Hùng-khởi-thần* mà mọi ngày ta vẫn nói chuyện cùng con đó !

Nói xong, ngảnh lại bảo hai dì-nương rằng :

— Nào ! *Lã* dì-nương đâu ! lấy bộ áo khác cho *Hùng* công-tử thay. Còn *Từ* dì-nương đâu ! truyền người nhà dọn rượu uống.

Bấy giờ *Hùng-khởi-thần* thay bộ áo xong. *Vệ-dũng bưu* trỏ nàng *Vân cơ* (con gái *Vệ-dũng-bưu*) mà bảo *Hùng-khởi-thần* rằng :

— Đây là tiện-nữ tên gọi *Vân-cơ* đó ! Hồi 8 năm trước ta gả cho con quan tham-tướng, không ngờ bỗng góa chồng ngày năm ngoái, lại về ở nhà. Năm nay 22 tuổi, nguyên là con *Lã* dì-nương đây, còn *Từ* dì-nương chưa có con. Tiện-nhi *Vệ-ngọc* là con cữu mẫu *Doãn-thị* sinh ra thì khi hết tang mẹ rồi lại đem gia-quyến đi tỉnh chức ở Sơn-tây. Ngày nay việc nội-trợ trong nhà, ta giao cho *Lã* dì-nương tất cả. Con *Vân cơ* này rất thông-minh, có tài văn-thơ, tiếc thay số-phận long-đong đến nỗi góa chồng sớm.

Hùng-khởi-thần cúi chào mọi người, *Vệ-dũng-bưu* truyền người nhà xếp dọn phòng ngủ cho *Hùng-khởi-thần* ở liền ngay bên cạnh phòng mình. Lại gọi tất cả các gia-binh đến mà dặn rằng :

— Đây là *Hùng* công-tử, các ngươi gặp được mà đưa về đây, tức là có công. Những vàng bạc đem độ trình ta, ta thưởng cho các ngươi tất cả, nhưng các ngươi phải bí-mật, nếu tiết-lộ cho ai biết, ta sẽ lấy đầu đi.

Các gia binh đều một lòng vâng mệnh. Khi các gia-binh lui ra, hai cậu cháu ngồi vào uống rượu, *Vệ-dũng-bưu* lại hỏi kỹ mọi việc trong mấy năm trời. *Hùng khởi-thần* đều thuật rõ đầu đuôi cho nghe. *Vệ-dũng-bưu* nghiến răng độp bàn, lấy làm tức giận.

Hai dì-nương cũng có ý xót thương mà bảo nhau rằng :

— Nếu vậy thì *Phi-giao* thật nhẫn tâm thái quá ; mà *Đỗ-man hưng-phục* cũng là một đứa quyền-gian.

Chỉ có nàng *Vân-cơ* chẳng nói chi cả, cứ nghiễm-nhiên ngồi lặng mà nhìn *Hùng-khởi-thần*, không hề chớp mắt. Nàng nghĩ thầm : *Hùng* công-tử thật là một bậc phong-lưu tài-tuấn, không ngờ thế-gian lại có người này ! Phu-quân ta thuở xưa tướng-mạo dẫu khác thường, nhưng còn kém xa lắm. Nếu ta được kết duyên cùng công-tử thì thật không uổng phụ một đời xuân xanh. Nhưng ta ngày nay dẫu sao cũng mang tiếng góa chồng, khi nào được cùng công-tử đẹp duyên cầm-sắt.

(Còn nữa)

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT — SỐ THỨ 1810 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ NĂM 5 AVRIL 1923

Trung Bắc Tân Văn